

FRANCESC BELLMUNT, DIRECTOR DE CINEMA

Text: LLUC SOLER / Fotos: RAFA GIL

"Menys 'culebrones' i més pel·lícules"

Francesc Bellmunt (Sabadell, 1947) ha arreplegat el premi de la cartellera 'Túria' per 'Gràcies per la propina', "la meva pel·lícula més personal", en paraules d'aquest prolífic director. En aquesta entrevista, Bellmunt fa un recorregut per la seua filmografia.

Vitalista, enginyós, simpàtic i amb un notable sentit de l'humor que mai abandona, la personalitat de Francesc Bellmunt es reflecteix d'una forma fidel en el seu cinema. Considerat com un director de comèdia per l'èxit comercial de *Pa d'àngel*, *La quinta del porro* o *Un parell d'ous*, Bellmunt és un cineasta amb una polivalència contrastada

i en la seua filmografia podem trobar pel·lícules de gèneres tan diversos com el documental, el *thriller* o els films de terror. Nascut a Sabadell l'any 1947, Bellmunt va iniciar la seua carrera cinematogràfica l'any 1966 dins del cinema *amateur* i escrivint crítiques al *Diario de Sabadell*. També va col·laborar en les revistes humorístiques *Por Favor* i *Muchas Gracias*. Després de realitzar diversos curtsmetratges, va debutar en la direcció de llargmetratges l'any 1971, quan era un jove inquiet i combatiu. Vint-i-set anys després, encara conserva la inquietud intel·lectual i un esperit revolucionari irreverent i poc dogmàtic. També ha demostrat una ferma voluntat de mantenir-se fidel a certs compromisos personals. Possiblement per això continua fent cinema en català, una opció difícil molt pròxima a la utopia que intenta canalitzar a través de la seua productora Fair Play, fundada l'any 1986. Al llarg de la seua carrera, ha treballat intensament per aconseguir una millor difusió i promoció del cinema català. És membre fundador de l'Institut del Cinema Català (ICC), del Col·legi de Directors de Catalunya i de l'Oficina Catalana de Cinema (OCC). Francesc Bellmunt manté una plàcida relació sentimental amb la bella actriu

Helena Pérez Llorca i té un fill. Sens dubte, és un home afortunat. Recentment va passar uns dies a València per a recollir el premi que li ha donat la cartellera *Túria* per *Gràcies per la propina* com a millor pel·lícula. Bellmunt va tenir l'oportunitat de passar quatre dies en companyia dels seus amics valencians.

"La televisió catalana hauria de produir menys 'culebrones' i més pel·lícules. Els 'culebrones' són per al consum interior i poden contribuir a la normalització, però el cinema és la nostra imatge en l'exterior."

—És vostè fonamentalment un realitzador de comèdies, es troba a gust dins del gènere?

—No és una apreciació exacta. Si veiem la meua filmografia, es pot comprovar que he treballat en molts gèneres cinematogràfics: *El complot dels anells* era una farsa sobre l'olimpisme, però tenia un component important de producció d'acció; *La Torna, la Nova Cançó* i *Canet Rock* eren documentals; *Un negre amb un saxo* era un film policíac; *Monturiol, el senyor del mar* s'inscriu dins el gènere històric i *Escenes d'una orgia en Formentera* era una tragicomèdia. És veritat que sóc una persona amb una gran predisposició a l'humor perquè la vida sense humor resulta insuportable, però no sóc específicament un director de comèdia.

—La comèdia és un gènere poc apreciat per la crítica especialitzada. Quina valoració fan els crítics

de les seues pel·lícules?

—En general estic prou content amb els seus comentaris, encara que la crítica a Madrid és bastant més dura que a Barcelona o València. El que no puc aguantar són certs crítics que fan les sinopsis argumentals per a la programació de televisió en els periòdics. Moltes vegades sembla que no coneixen els films que

comenten. Com que tinc una filmografia una mica desconcertant, les valoracions de la crítica varien bastant en cada pel·lícula.

—A la fi dels setanta, la crítica va parlar d'un fenomen anomenat la "comèdia catalana". Què pensa d'aquest moviment?

—La comèdia catalana no existeix. És veritat que certs realitzadors catalans com Ventura Pons o jo hem fet comèdies, però no podem parlar d'un gènere homogeni com l'anomenada "comèdia madrilenya".

—El seu primer llargmetratge fou *Pastel de Sangre*. Era un film de esquetxos fet en col·laboració amb diversos realitzadors de Madrid i Barcelona. Quins records té d'aquesta experiència coral?

—Era una pel·lícula on participaren joves realitzadors, Jaime Chavarrí, Josep Maria Vallès i Emilio Martínez Lázaro. Fou la nostra *opera prima*. A principi de la dècada dels setanta ens vam conèixer en el Festival de Benalmádena, on jo presentava un curtmetratge. En *Pastel de sangre* coincidírem un grup de realitzadors de Madrid i Barcelona amb interessos comuns. Fou una experiència molt positiva perquè intentàrem crear un pont aeri entre les dues ciutats.

—Malgrat ser dues pel·lícules fetes en èpoques i circumstàncies diferents, *L'Orgia* i *Escenes d'una orgia* a Formentera tenen molts punts en comú. Volia fer la crònica de la seua generació?

—*L'Orgia* és una pel·lícula acumulativa que vaig fer dos anys després de la mort de Franco on es reflecteixen moltes experiències meves però també de Juanjo Puigcorbé, que va participar en l'elaboració del guió. Juanjo i jo ens portem deu anys. Ens vam conèixer en una assemblea de teatre a Barcelona i després hem treballat junts en dos o tres guions. *L'Orgia* és una pel·lícula molt en l'estil de Milos Forman, que jo apreciava molt en aquell moment. *Escenes d'una orgia a Formentera* és més aviat una reflexió sobre la parella. Jo havia deixat una llarga relació sentimental i volia reflexionar sobre la parella. És una pel·lícula molt tensa, destructiva i pessimista, però, que estimo molt. En tot cas, crec que *Escenes d'una orgia a Formentera* té més punts de coincidència amb *La ràdio folla*, que també és una pel·lícula tensa, crispada i amb un humor molt corrosiu. *La ràdio folla* és un film que provoca divisió d'opinions. Hi ha gent que li agrada moltíssim però també hi ha gent que li sembla horrorosa.

—Encara conserva una identificació amb la cultura progressista dels anys setanta?

—M'identifico més amb les idees i les actituds que no amb un determinat període. Al llarg de la història, hi ha actituds que s'orienten cap a l'esquerra i d'altres cap a la dreta. En aquest sentit, no he canviat la meua

forma de pensar. Estic més pròxim a un pensament d'esquerra. M'agrada que les coses evolucionin i canviïn però sense destrucció. Josep Pla deia que cal conservar i no destruir, encara que pugui parèixer un poc contradictori amb el pensament d'esqueres. M'agrada conservar certes coses i certs principis.

—En vint-i-set anys de professió ha fet disset llargmetratges. És una bona mitjana per a un realitzador català. És difícil fer cinema a Catalunya?

—Sí que és difícil, massa difícil. A Catalunya no tenim finançament per a fer cinema. És el problema del peix que es mossega la cua. Les pel·lícules catalanes treballen amb pressuposts molt reduïts i després els resultats de públic són sempre discrets. No hem tingut la sort dels bascs, que han tingut alguns èxits comercials importants. Els bascs tenen una producció més reduïda però han aconseguit fer pel·lícules que funcionen bé comercialment. A Catalunya no hi ha hagut aquesta

relació entre l'èxit i la producció. Els catalans hem fet un esforç important però possiblement no hem aconseguit una bona coordinació entre els sectors fonamentals del cinema: els distribuïdors, els exhibidors, els productors o els directors. Caldria una major coordinació amb la Generalitat i la televisió.

—És també un problema administratiu?

—Sí. A Madrid sempre hi ha hagut una persona amb la capacitat d'aglutinar tots els sectors de la indústria. Pilar Miró va fer molt bé aquest treball de coordinació. Nosaltres hauríem de ser conscients que el cinema és una part de la nostra cultura i de la nostra identitat, com la literatura que sí que està a l'altura del nostre país. La televisió catalana hauria de produir menys "culebrones" i més pel·lícules. Els "culebrones" estan destinats al consum interior i poden contribuir a la

normalització lingüística, però el cinema és la nostra imatge en l'exterior i dóna la possibilitat d'acostar-se a certs temes d'una manera més profunda.

—Com i quan va conèixer Ferran Torrent?

—Vaig conèixer Ferran fa dotze anys a través d'Assumpció Maresma i Vicent Partal, quan treballava en el guió d'*El complot del anells*. Jo buscava un guionista i començàrem a col·laborar. Sempre havia estimat molt les seves novel·les i ara tenim una molt bona amistat.

—L'adaptació cinematogràfica de la novel·la de Torrent *Un negre amb un saxo fou rodada a València*. Es troba a gust a la ciutat?

—He vingut molt a València des de principis dels setanta perquè el productor Esteve Giner era valencià. Certes escenes de *La Nova Cançó* foren rodades al Mercat Central. Després he vingut habitualment per a estrenar i fer la promoció dels meus films. L'expe-

"És veritat que sóc una persona amb una gran predisposició a l'humor perquè la vida sense humor seria insuportable, però no sóc específicament un director de comèdia."

riència del rodatge d'*Un negre amb un saxo* a València en companyia del Ferran Torrent fou molt positiva. La gent a Barcelona a vegades diu que és una ciutat lletja, però jo trobo que València és una ciutat ideal per a viure on encara es pot passejar tranquil·lament i menjar bé. Es treballa d'una manera més relaxada que a Barcelona. M'agrada el caràcter dels valencians i la seva cultura, per això em sap molt greu totes aquestes ximpleries que impedeixen una major coordinació entre Catalunya i el País Valencià. Seria interessant que la gent del cinema i les televisions tinguéssim un major contacte, com en tenen Madrid i el País Basc.

—Gràcies per la propina és la segona adaptació que fa d'una novel·la de Ferran Torrent, què li interessava del llibre?

—La revisió d'un passat històric recent vist per una persona de Sedaví però des d'una perspectiva que també podia compartir algú com jo que sóc de Sabadell. Em vaig identificar completament amb el relat perquè formava part de les meves vivències. M'interessava molt aquesta aproximació a la resistència contra el franquisme des de la família i les relacions personals dins de la quotidianitat. El llibre em va donar l'oportunitat de treballar intensament en els personatges i en els seus conflictes. A més, l'adaptació no fou simplement un exercici de narració perquè m'hi vaig implicar molt personalment.

—Alguns crítics pensen que Gràcies per la propina és la seva millor pel·lícula. És també la seva predilecta?

—El film marca un abans i un després en la meua filmografia. És, sens dubte, el meu treball més personal. Vaig dedicar-me exclusivament a la seva realització i a treballar en les relacions dels seus personatges. Per una altra banda, fou una pel·lícula on tots els elements tècnics, humans i artístics van funcionar perfectament. Per això estic molt satisfet amb el resultat.

—Vostè és un dels pocs directors catalans que man-

—Alguns crítics opinen que 'Gràcies per la propina' és la seva millor pel·lícula. És també la seva predilecta?

—El film marca un abans i un després en la meua filmografia. És, sens dubte, el meu treball més personal. Vaig dedicar-me exclusivament a la seva realització i a treballar en les relacions dels seus personatges. Per una altra banda, fou una pel·lícula on tots els elements tècnics, humans i artístics van funcionar perfectament. Per això estic molt satisfet amb els resultats.

—El conflicte valencià és una qüestió que han de resoldre els mateixos valencians. És com el conflicte del bilingüisme o la llei de normalització a Catalunya, que també hauria de ser un problema exclusivament dels catalans. Els mitjans de comunicació de Madrid opinen molt, però no tenen res a dir perquè no coneixen de veritat el problema. Quant al conflicte dels valencians, la qüestió és que la gent parli valencià. Els que es diuen valencianistes podrien posar-se d'acord en això. No crec que sigui tan difícil.

—Com porta la vida familiar amb la dona i el fill?

—Intento sempre ser feliç i estar a gust amb la família. No m'agrada gens crear situacions d'infelicitat. Per desgràcia, el cinema és un món molt competitiu on es barregen molts interessos econòmics. A vegades, es difícil mantenir la calma i no convertir-se en un monstre. Malgrat tot, la felicitat és el meu objectiu fonamental en la vida.

tenen una fidelitat a rodar en català. És una opció de militàcia per la llengua o es troba simplement més còmode?

—És una qüestió de sentit comú. El català és la meua llengua. Als catorze anys vaig descobrir que allò que parlava tenia una gramàtica i una literatura. També vaig descobrir que em podien dir Francesc i no Francisco. Considero que no tinc per què fer d'emigrant quan no és necessari i per això faig cinema en català i a Barcelona. Si les circumstàncies personals o professionals fossin distintes, podria treballar en un altre lloc.

—Com es viu a Catalunya el conflicte de la identitat diferencial dels valencians?

—Personalment, trobo que la normalitat tarda massa i que encara arrebpleguem les conseqüències de la transició. És una llàstima que vint-i-tres anys després de la mort de Franco, la qüestió nacional no s'hagi resolt. Insistir en aquest conflicte és una pèrdua de temps quan hi moltes coses a fer.

—Vostè pensa que els polítics catalans mantenen una actitud prudent?

